

Mirosław Derecki

EKRAN I WIDZ:

30 LAT KINEMATOGRAFII W POLSCE LUDOWEJ

Nasza kinematografia obchodzi swoje 30-lcie w Polsce Ludowej. 13 listopada 1945 r. ukazał się dekret Krajowej Rady Narodowej o utworzeniu Przedsiębiorstwa Państwowego „Film Polski”. Dało to podstawy prawnoorganizacyjne dla rozwoju sztuki filmowej w odradzającym się i budującym nowe życie kraju.

Rodowód nowej polskiej kinematografii jest jednak nieco wcześniejszy, bowiem już 15 czerwca 1943 r. w Sielcach nad Oką powołana została Czołówka Filmowa I Dywizji Piechoty im. T. Kościuszki, której dziełem było kilka wydań „Polski Walczącej”, w tym film „Bitwa pod Lenino”. Czołówka, już pod nazwą Wytwórni Filmowej Wojska Polskiego, rozpoczęła latem 1944 r. wydawanie Polskiej Kroniki Filmowej i nadal towarzyszyła żołnierzom wojska Polskiego w ich zwycięskim marszu aż do Berlina.

Przedwojenna polska kinematografia została zupełnie zniszczona przez okupanta. Nie ocalało ani jedno atelier czy laboratorium, przetrwali tylko nieliczni filmowcy. Trzeba więc było wszystko budować niemal od zera.

I tak, miesiąc po miesiącu, rok po roku, w trudnych warunkach technicznych bez dobrego sprzętu zaczęły powstawać pierwsze filmy, najpierw dokumentalne, potem fabularne. Ileż to wzruszeń dały widzom w 1946 r. „Zakazane piosenki”.

Przez pierwszych 6 lat po wojnie zrealizowano zaledwie 19 filmów fabularnych. W 1960 r. powstało ich 20, a w 10 lat później – 27. Na tym mniej więcej poziomie produkcja filmów fabularnych utrzymuje się do dziś, co oczywiście nie zadowala ani twórców, ani widzów. Najbliższe lata mają jednak przynieść zdecydowaną poprawę dzięki zamierzonej rozbudowie bazy wytwórczej. Obecnie już prawie wszystkie filmy fabularne realizowane są w kolorze. Ogółem w okresie 30 lat nasza kinematografia wyprodukowała około 180 filmów fabularnych i blisko 12 tys. filmów krótkometrażowych różnych gatunków.

Film polski zdobył sobie ustaloną renomę w świecie. W okresie 30 lat utwory naszych reżyserów uzyskały na międzynarodowych festiwalach ponad 1000 nagród i wyróżnień, z czego przeszło 420 przypadło filmom fabularnym, nagradzanym często wielokrotnie. Niektóre z tych filmów zdobyły światowy rozgłos. W omawianym okresie sprzedaliśmy do

80 krajów całego świata blisko 400 filmów fabularnych oraz około 2800 - krótkometrażowych.

Filmy rodzimej produkcji, cieszą się też popularnością wśród naszych widzów, co obserwuje się zwłaszcza w ostatnich latach. Wśród około 220 filmów pokazywanych w ostatnich latach, co roku na naszych ekranach znajduje się przeciętnie dwadzieścia kilka polskich. Ogółem do kina chodzi u nas średnio około 140 mln widzów, z czego np. w 1974 r. 50 mln przypadło na filmy polskie. Jest to dobry znak dla jubilatki - polskiej kinematografii.

Pierwodruk: „Kamena”, 1975, nr 24, s. 14.